

Çevrimiçi Nezaket Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Nezaket Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18538>

Özet

Çevrimiçi Nezaket Ölçeği, M?hç? ve K?I?ç Çakmak (2017) tarafından yürütülen kapsamlı bir öğrenci siber sa?I?k ölçekleri geli?tirme çal??mas?nın bir parçası olarak geli?tirilmi?tir. Bu ölçek, bireylerin dijital ortamlarda sergiledikleri olumlu, saygılı ve uygun davran??lar?, yani çevrimiçi nezaket düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle öğrencilerin internet kullanım? sırasında etik kurallara ve sosyal normlara ne kadar uyum sa?lad??n? belirlemek için tasarlanm?? bir araçtır. Geli?tirme çal??mas?, psikometri standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Nezaket, Siber Sa?I?k, Dijital Etik, İnternet Kullanım?, Psikolojik Ölçek, Psikometri, Öğrenci Sa?I???

Yazarlar

Pınar M?hç?, Eylem K?I?ç Çakmak.

Amaç

Çevrimiçi Nezaket Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin internet ve diğer dijital iletişim platformları üzerinden kurdukları etkileşimlerde gösterdikleri nezaket, saygı ve olumlu sosyal davran??ların derecesini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, siber sa?I?k kavramının bir bileşeni olarak, bireylerin dijital vatandaşlık becerilerini ve çevrimiçi sosyal sorumluluklarını de?erlendirmek üzere geli?tirilmi?tir. Ölçek, özellikle eğitim bağlamında öğrencilerin siber ortamdaki davran??larını inceleyen araştırmacılar için önemli bir araç sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, kuramsal olarak "Çevrimiçi Nezaket" (Online Civility) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, siber zorbalı?n veya olumsuz davran??ların yoklu?undan ziyade, aktif olarak olumlu, yapıcı ve destekleyici çevrimiçi etkileşimlerde bulunma eğilimini ifade eder. Yapı, genellikle üç boyutları içerecek şekilde kavramsallaştırılmıştir:

Empati ve Saygı: Çevrimiçi iletişimde bakışların duyguların ve görüşlerini dikkate alma.

Olumlu İletişim: Yapıcı dil kullanma ve tartışmalara pozitif katkıda bulunma.

Etik Dijital Davranış: İnternet kullanımında dürüstlük ve sorumluluk gösterme.

Bu çevrimiçi nezaket davranış, siber sa?I?k ve dijital refahın ayrılmaz bir parçası olarak kabul

edilmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çal??malar?, geli?tirme makalesi (M?hç? & K?I?ç Çakmak, 2017) kapsam?nda detayl? olarak sunulmu?tur. Yap?lan analizler, ölçeğin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (çevrimiçi nezaket) ba?ar?yla ölçtü?ünü göstermektedir.

Yap? Geçerli?i: Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ve Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak ölçeğin faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?u belirlenmi?tir. Bu analizler, maddelerin ilgili alt boyutlara yeterli düzeyde yüklendi?ini ortaya koymu?tur.

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçülmek istenen çevrimiçi nezaket alan?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görüş?leri al?narak de?erlendirilmi?tir.

Güvenirlik

Çevrimiçi Nezaket Ölçeği'nin güvenirlik analizleri, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verdi?ini ve iç tutarlıl???n?n yüksek oldu?unu göstermektedir.

?ç Tutarlıl?k: Ölçeğin iç tutarlıl???n? belirlemek amacıyla Cronbach Alfa (Güvenirlik) katsay?s? hesaplanm???tır. Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı oldu?unu ve aynı yap?y? ölçtü?ünü kan?tlam???tır.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçeğin zamana kar?? kararl?l???n? incelemek amacıyla belirli bir zaman aral???yla aynı denek grubuna tekrar uygulanmas? sonucu elde edilen korelasyon katsay?lar?, ölçeğin kararl? yap?s?n? desteklemi?tir.

Faktör Analizi

Geli?tirme sürecinde, Çevrimiçi Nezaket Ölçeği'nin yap?sal geçerli?ini sa?lamak amacıyla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm???tır.

AFA, ölçeğin kaç boyuttan olu?tu?unu belirlemek için kullan?lm?? ve teorik beklentilere uygun bir faktör yap?s? ortaya ç?karm???tır (Boyut say?s? ve spesifik alt faktörler orijinal makalede detaylandır?lm???tır). DFA ise elde edilen faktör yap?s?n?n farklı bir örneklem üzerinde do?rulanmas?n? sa?lam??, uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstermi?tir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve çevrimiçi nezaketin farklı yönlerini ölçebildi?ini kan?tlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Ölçek, genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatında sunulmuştur. Bu format, katılımcıların maddelere ne ölçüde katıldıkları veya davranışları ne sıklıkta sergilediklerini belirtmelerine olanak tanır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Genel olarak ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri).

Yaş Grubu: Genellikle ergenlik dönemi ve genç yetişkinlik (12-25 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Ölçek, siber ortamda aktif olarak zaman geçiren ve dijital iletişim araçları kullanan öğrenci popülasyonu üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, çevrimiçi etkileşimlerine yönelik ifadeleri okuyarak kendilerine en uygun gelen yanıtları işaretlerler.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Nezaket, Siber Zorbalık Karşılıklı, Geçerlik, Faktör Analizi, Dijital Vatandaşlık, Siber Sağlık, Pınar Mihci.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Yazma Adresi: Pınar Mihci (Sorumlu Yazar). İletim için kullanılan e-posta adresi: pinar_mihci@yahoo.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017 (Ölçeğin yayımlandığı bilimsel makalenin yılı).

Şinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanıma ilişkin spesifik ücret bilgisi sağlanmamıştır. Kullanım için sorumlu yazar (Pınar Mihci) ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

M?hç?, P. ve K?I?ç Çakmak, E. (2017). Ö?renci siber sa?I?k ölçekleri geli?tirme çal??mas?. *Gazi Üniversitesi Gazi E?itim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 457-491.

Ölçe?in orijinal makalesi ve maddeleri hakk?nda detayl? bilgi içeren PDF dosyas? buradan indirilebilir: [cevrimici-nezaket-olcegi-toad.pdf](#)

Çevrimiçi Nezaket Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynaktan ölçek maddeleri do?rudan metin olarak sa?lanmad???ndan, bu k?s?m bo? b?rak?lm??t?r. Maddelere ula?mak için yukardaki referansta belirtilen makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM